

ภาวะหนี้สินของข้าราชการและบุคลากร
สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15
DEBT CONDITIONS OF GOVERNMENT OFFICIALS
AND PERSONNEL
UNDER THE BANGKOK AREA REVENUE OFFICE 15

อัทวุฒิ ยุทธวิธี
สาขาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย
คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย
ผู้รับผิดชอบโครงการ

Attawut Yuttawitee

E-mail: autyut62@gmail.com

Faculty of Business Administration Program in Accounting,
Ramkhamhaeng University, Thailand

Faculty of Business Administration, Ramkhamhaeng University, Thailand
Corresponding author

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาภาวะหนี้สินของข้าราชการและบุคลากร สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 2) เพื่อศึกษาภาวะหนี้สินของข้าราชการและบุคลากร สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล, ประเภทและปริมาณหนี้ 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อภาวะหนี้สินของข้าราชการและบุคลากร สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือ ข้าราชการและบุคลากร สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 จำนวน 122 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการอธิบายตัวแปร การทดสอบสมมติฐานใช้สถิติ t-test สถิติความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) หากพบความแตกต่างจะทำการทดสอบเป็นรายคู่ด้วยสถิติ LSD และการใช้สถิติถดถอยพหุคูณ Multiple Regression Analysis ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ข้าราชการและบุคลากร สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 ที่มี เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่งงาน อายุราชการ รายได้ต่อเดือน รายจ่ายต่อเดือน ต่างกัน มีภาวะหนี้สิน ไม่ต่างกัน และข้าราชการและบุคลากร สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 ที่มี สถานภาพการสมรส ต่างกัน มีภาวะหนี้สิน ต่างกัน รวมทั้งข้าราชการและบุคลากร สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 ที่มีประเภทและปริมาณหนี้ เงินกู้ในระบบและเงินกู้นอกระบบ ต่างกัน มีภาวะหนี้สิน ต่างกัน นอกจากนี้ปัจจัยด้านพฤติกรรมกรรมการบริโภค และค่านิยม มีผลต่อภาวะหนี้สินของข้าราชการและบุคลากร สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 และปัจจัยด้านความต้องการไม่มีผลต่อ ภาวะหนี้สินของข้าราชการ และบุคลากร สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15

คำสำคัญ : ภาวะหนี้สิน ; ข้าราชการและบุคลากร

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) To study the debt condition of government officials and personnel. under the Bangkok Area Revenue Office 15 2) To study the debt condition of government officials and personnel under the Bangkok Area Revenue Office 15 classified by personal factors, type and amount of debt 3) To study the factors affecting the debt condition of government officials and personnel Under the Bangkok Area Revenue Office 15

The samples used in this research study were civil servants and personnel. Under the Bangkok Area Revenue Office 15, 122 persons were used by random sampling. The questionnaire was used as a tool to collect data such as percentage, frequency, mean and standard deviation to describe variables. Hypothesis testing was performed using t-test, One way ANOVA. If differences were found, the pairs were tested with LSD and Multiple Regression Analysis to analyze the data.

The hypothesis testing results revealed that government officials and personnel under the Bangkok Area Revenue Office 15 with gender, age, education, job position, government service age, monthly income Monthly expenses are different, debt conditions are not different, and civil servants and personnel under the Bangkok Area Revenue Office 15 with different marital status, different debt conditions, including civil servants and personnel under the Bangkok Area Revenue Office 15 with type and amount of debt Informal loans and informal loans are different and have different debt conditions. In addition, factors in consumption behavior and values affect the debt status of government officials and personnel. Under the Bangkok Area Revenue Office 15 and the demand factor had no effect on Debt condition of government officials and personnel under the Bangkok Area Revenue Office 15

Keywords : Debt; Government officials and personnel

บทนำ

สภาวะเศรษฐกิจโลกในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วมีการพัฒนาไปสู่การแข่งขันที่ไม่มีข้อจำกัด เป็นการค้าแบบเสรี ภายใต้แนวคิดทุนนิยม ซึ่งมีการแข่งขันในเชิงกลยุทธ์ทางการตลาด รวมทั้งเทคโนโลยีที่มีการพัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนารูปแบบวิธีการในการซื้อสินค้าและบริการ มีการนำเทคโนโลยีต่างๆ เข้ามามีบทบาทมากขึ้น การติดต่อระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายง่ายยิ่งขึ้น ทำให้ผู้บริโภคมีพฤติกรรมการบริโภค ความต้องการ ค่านิยม เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสสังคมและสภาวะเศรษฐกิจ ค่าครองชีพสูงขึ้น ซึ่งผู้บริโภคบางส่วนมีรายได้ไม่พอกับรายจ่าย จึงต้องหาแหล่งเงินกู้หรือสินเชื่อเพื่อนำเงินมาแก้ไขปัญหาดังกล่าว ทำให้เกิดสภาวะหนี้สินเพิ่มมากขึ้น ข้าราชการเป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสภาวะเศรษฐกิจ ดังเช่นปัญหาหนี้สินของข้าราชการและบุคลากร สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 ซึ่งมีปัญหาที่เกิดขึ้นมาจากรายรับไม่พอกับรายจ่าย เนื่องจากข้าราชการส่วนใหญ่ มีรายได้จากเงินเดือนเพียงด้านเดียว แต่มีรายจ่ายทั้งที่จำเป็นและไม่จำเป็นซึ่งมากกว่ารายได้ จึงต้องหาแหล่งเงินกู้หรือสินเชื่อ เพื่อนำมาแก้ไขปัญหา โดยหนี้สินส่วนใหญ่เป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ดังนั้น ภาวะหนี้สินจึงเป็นปัญหาที่ควรนำมาศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาภาวะหนี้สินของข้าราชการและบุคลากร สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15
2. เพื่อศึกษาภาวะหนี้สินของข้าราชการและบุคลากร สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล, ประเภทและปริมาณหนี้
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อภาวะหนี้สินของข้าราชการและบุคลากร สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15

ขอบเขตของงานวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการและบุคลากร สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 90 ของจำนวนประชากรทั้งหมด จำนวน 135 คน (ข้อมูลอ้างอิงจาก ส่วนบริหารงานทั่วไป สำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 ณ เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2565)
2. ด้านเนื้อหา เพื่อการศึกษาวิจัยภาวะหนี้สินของข้าราชการและบุคลากร สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ประเภทและปริมาณหนี้ และปัจจัยที่มีผลต่อภาวะหนี้สิน ได้แก่ ด้านพฤติกรรมกรรมการบริโภค ด้านความต้องการ และด้านค่านิยม

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สภาพภาพสมรส ตำแหน่งงาน อายุราชการ รายได้ต่อเดือน รายจ่ายต่อเดือน ปัจจัยด้านประเภทและปริมาณหนี้ ประกอบด้วย เงินกู้ในระบบ เงินกู้นอกระบบและปัจจัยที่มีผลต่อภาวะหนี้ ประกอบด้วย ด้านพฤติกรรมกรรมการบริโภค ด้านความต้องการ และด้านค่านิยม
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ภาวะหนี้สินของข้าราชการและบุคลากร สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 ประกอบด้วย ภาวะหนี้สินที่เกิดจากการลงทุน ภาวะหนี้สินที่เกิดจากการบริโภคเกินความจำเป็นและภาวะหนี้สินที่เกิดจากความจำเป็น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ทราบถึงภาวะหนี้สินของข้าราชการและบุคลากร สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15
2. เพื่อให้ทราบถึงภาวะหนี้สินของข้าราชการและบุคลากร สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล, ประเภทและปริมาณหนี้
3. เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อภาวะหนี้สินของข้าราชการและบุคลากร สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15

ทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและหาข้อมูลในด้านต่างๆ ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีผลต่อภาวะหนี้สินของข้าราชการและบุคลากร สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 โดยมีหัวข้อดังต่อไปนี้

ด้านพฤติกรรมกรรมการบริโภค

มรกด วงศ์อรินทร์ (2563) ได้กล่าวไว้ว่า ภาวะหนี้สินมีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรม เป็นลักษณะของการแสดงออกทั้งทางร่างกาย ความคิด หรือความรู้สึก เพื่อตอบสนองสิ่งเร้า ที่มีการกระตุ้นจากภายใน

หรือภายนอก ซึ่งการกระทำที่มีการแสดงออกอาจเป็นการกระทำที่สังคมยอมรับหรือไม่ยอมรับพฤติกรรมของมนุษย์ เมื่อปฏิบัติไปแล้ว ย่อมได้รับผลจากพฤติกรรมนั้น ถ้าผลที่ได้รับเป็นไปด้วยความพึงพอใจก็มักจะทำพฤติกรรมนั้นซ้ำอีก แต่เป็นไปในทิศทางตรงกันข้ามก็มักจะพยายามทำพฤติกรรมใหม่

วราจกานา บัวล้อม (2558) อ้างใน วันชพร จามิตและบุญกา ปันทุรอำพร (2563) ได้กล่าวไว้ว่า จากการวิจัยพบว่า พฤติกรรม เป็นปัจจัยมีผลต่อการก่อหนี้ ด้านปัจจัยขั้นพื้นฐานโดยมีพฤติกรรมการใช้จ่ายสำหรับการอุปโภค/บริโภค เลือกซื้อเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย พฤติกรรมการใช้จ่ายเพื่อที่อยู่อาศัยอยู่ในระดับกลางและพฤติกรรมใช้จ่ายเพื่อสุขภาพอยู่ในระดับน้อย พฤติกรรมที่มีผลต่อการก่อหนี้ด้านปัจจัยอื่นๆ พบว่าพฤติกรรมการใช้จ่ายเพื่อการเดินทาง พฤติกรรมการเลือกซื้อเครื่องประดับ/สินค้าฟุ่มเฟือย/เครื่องอำนวยความสะดวก พฤติกรรมการใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยว/พักผ่อนหย่อนใจ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนพฤติกรรมใช้จ่าย เพื่อการกีฬา/นันทนาการ/งานอดิเรก พฤติกรรมการใช้เพื่อการศึกษิตนเองหรือบุตรหลาน สำหรับบุคคลในอุปการะอยู่ในระดับน้อย

ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า พฤติกรรมการบริโภค หมายถึง การแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดของบุคคล ด้วยการแสดงออกทางกาย ด้วยสภาวะจิตใจและความรู้สึกในการตัดสินใจซื้อสินค้าหรือบริการเพื่อนำมาตอบสนองความต้องการของตนเอง ครอบครัว หรือองค์กร ซึ่งแต่ละคนมีพฤติกรรมแสดงออกและการตัดสินใจซื้อที่ต่างต่างกัน ทั้งนี้ ความแตกต่างด้านพฤติกรรมการบริโภคของแต่ละคนยังขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านต่างๆ ด้วย เช่น ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านจิตวิทยา เป็นต้น ซึ่งพฤติกรรมในการใช้จ่ายเพื่อสินค้าฟุ่มเฟือย สิ่งอำนวยความสะดวก ซื้อสินค้าตามรสนิยม การบริโภคเกินความจำเป็น หรือการนำเงินไปใช้จ่ายเกี่ยวกับอบายมุขต่างๆ ยังเป็นสาเหตุของการเกิดภาวะหนี้สิน

ด้านความต้องการ

มรกด วงศ์อรินทร์ (2563) ได้กล่าวไว้ว่า ทฤษฎีความต้องการ กับภาวะหนี้สินมีความเกี่ยวข้องกัน เนื่องจากความต้องการของมนุษย์เกิดขึ้นโดยธรรมชาติและไม่มีวันสิ้นสุด トラบเท่าที่ยังมีสิ่งเร้ามากระตุ้นให้เกิดความต้องการและเมื่อไม่สามารถตอบสนองความต้องการที่ไม่มีวันสิ้นสุดด้วยทรัพย์สินที่ตนมี จึงต้องแสวงหาทรัพย์สินเพื่อตอบสนองความต้องการของตน ด้วยการกู้หนี้ยืมสิน

วันชพร จามิตและบุญกา ปันทุรอำพร (2563) ทฤษฎีความต้องการ อับราฮัม มาสโลว์ (Abraham Maslow) นักจิตวิทยาแห่งมหาวิทยาลัยแบรนต์ส์เป็นทฤษฎีที่รู้จักกันมากที่สุดทฤษฎีหนึ่ง ซึ่งระบุว่า บุคคลมีความต้องการเรียงลำดับจากระดับพื้นฐานที่ต่ำสุดไปยังระดับสูงสุด 1) ความต้องการทางร่างกาย (Physiological Needs) 2) ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) 3) ความต้องการทางสังคม (Social Needs) 4) ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง (Esteem Needs) 5) ความต้องการเติมเต็มความสมบูรณ์ให้ชีวิต (Self-actualization Needs)

ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า ความต้องการ หมายถึง ความอยากหรือความปรารถนาที่มีอยู่ในสภาวะจิตใจของมนุษย์ตามธรรมชาติซึ่งความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ตามทฤษฎีของ อับราฮัม มาสโลว์ มีความต้องการเริ่มตั้งแต่ระดับต่ำสุดถึงความต้องการในระดับสูงสุด ประกอบด้วย ความต้องการทางร่างกาย, ความต้องการความปลอดภัย, ความต้องการทางสังคม, ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง และความต้องการเติมเต็มความสมบูรณ์ให้ชีวิต ความต้องการของมนุษย์จะไม่มีที่สิ้นสุด トラบเท่าที่ยังมีสิ่งเร้าเข้ามากระตุ้นให้เกิดความต้องการและเมื่อความต้องการมีมาก แต่ปัจจัยหลายๆ ด้าน ไม่สามารถตอบสนองความต้องการนั้นได้ จึงมีความพยายามกระทุกวิถีทางเพื่อตอบสนองความต้องการที่ไม่มีที่สิ้นสุดนั้น จึงอาจก่อให้เกิดภาวะหนี้สินในส่วนของข้าราชการได้

ด้านค่านิยม

มรกต วงศ์อรินทร์ (2563) จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับค่านิยม ผู้วิจัยได้สรุปว่าทฤษฎีเกี่ยวกับค่านิยมมีความเกี่ยวข้องกับภาวะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีความเกี่ยวข้องกัน เพราะค่านิยมเป็นความเชื่ออย่างหนึ่ง เกิดขึ้นเพราะความต้องการโดยธรรมชาติของมนุษย์จากการเรียนรู้ แล้วกลายเป็นค่านิยมที่ก่อตัวและฝังรากลึกชานเข้าก็จะมีอิทธิพลต่อทัศนคติและพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออก ค่านิยมจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมทางสังคมและวิถีชีวิตต่างๆของบุคคลในสังคม อาชีพครูมีความเกี่ยวข้องกับชุมชนและสังคมโดยตรงส่งผลให้ครูต้องทำตนให้เป็นที่ยอมรับของคนในสังคม เมื่อครูมีค่านิยมเช่นไร ก็จะได้แสดงพฤติกรรมออกมาเช่นนั้น

ฐิติชญามณ สุรินทร (2560) ค่านิยม หมายถึง สิ่งที่บุคคลพอใจหรือเห็นว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่าแล้วยอมรับไว้เป็นความเชื่อหรือความรู้สึกรักนึกคิดของตนเอง ค่านิยมจะฝังอยู่ในตัวบุคคลในรูปของความเชื่อตลอดไปจนกว่าจะพบกับค่านิยมใหม่ ซึ่งตนพอใจกว่าก็จะยอมรับไว้ เมื่อบุคคลประสบกับการเลือกหรือเผชิญกับเหตุการณ์และต้องตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งเข้าจะนำค่านิยมมาประกอบการตัดสินใจทุกครั้งไป ค่านิยมจึงเป็นเสมือนพื้นฐานแห่งการประพฤติ ปฏิบัติของบุคคลโดยตรง

ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า ค่านิยม หมายถึง ลักษณะทางด้านสังคมที่มีความเชื่ออย่างหนึ่งที่เกิดจากความต้องการหรือเห็นว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่าและเป็นที่ยอมรับของกลุ่มคนในสังคม ซึ่งเป็นสิ่งที่ควรแก่การนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติและ เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตเพื่อประโยชน์ตนเอง ค่านิยมจึงเป็นเสมือนพื้นฐานแห่งการประพฤติปฏิบัติของบุคคลโดยตรง เช่นเดียวกับค่านิยมในการบริโภคที่เกิดจากค่านิยมที่มีความต้องการเกินความจำเป็น ซึ่งมีวัฒนธรรมการบริโภคในสิ่งที่ไม่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตเป็นการบริโภคตามกระแสสังคมโดยไม่คำนึงถึงผลที่จะได้รับในอนาคต โดยเกิดจากสิ่งเร้าทางสังคม ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อร่างกาย และจิตใจ ทั้งของตนเองและบุคคลอื่น

ภาวะหนี้สิน

มรกต วงศ์อรินทร์ (2563) หนี้สิน คือ ภาระผูกพันทางกฎหมายที่ลูกหนี้มีต่อเจ้าหนี้ ซึ่งเจ้าหนี้อาจจะเป็นสถาบันการเงินทั้งในและนอกระบบหรือบุคคลทั่วไป โดยลูกหนี้จะต้องชดใช้หนี้คืนให้กับเจ้าหนี้ตามจำนวนเงิน พร้อมอัตราดอกเบี้ย ตามที่ตกลงกัน ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ ภาวะหนี้สินของข้าราชการครูหากพิจารณาแล้วจะพบปัญหาที่สำคัญคือ รายได้และรายจ่ายของ ข้าราชการครูไม่สมดุลกัน โดยข้าราชการครูจะมีรายจ่ายสูงกว่ารายได้ สาเหตุสำคัญมาจากครูมีรายได้ต่ำ แต่ภาระความรับผิดชอบสูง ทั้งด้านครอบครัว ด้านการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งต้องรับภาระเกี่ยวกับงานสนับสนุนการ จัดการเรียนการสอนอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมายสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นสาเหตุให้เกิดหนี้ได้

ปิยะวรรณ ยางคา, ธันวาทพร วิมลชัยฤกษ์, กุณชรีรา อาษาศรี (2562) หนี้สิน หมายถึง ภาระผูกพันที่ต้องใช้คืนหรือต้องจ่ายในอนาคต การใช้คืนอาจจ่ายเป็นเงินหรือของมีค่าที่ต้องใช้คือให้ครบตามมูลค่าของหนี้สิน อาจเป็นเงินหรือสิ่งของที่มีค่า ได้รับมาจากบุคคลหรือแหล่งเงินภายนอก เช่น การกู้ยืมเงินจากเพื่อน บ้านการกู้ยืมเงินจากกองทุนต่างๆ การซื้อสินค้าหรือบริการเป็นเงินเชื่อการซื้อสินทรัพย์เป็นเงินผ่อนชำระหรือการเช่าซื้อ สาเหตุการก่อหนี้หรือภาวะความจำเป็นที่นำไปสู่การก่อหนี้ของประชาชนโดยทั่วไปเกิดจากรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย

ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า ภาวะหนี้สิน หมายถึง ภาวะที่เกิดจากความผูกพันของบุคคล 2 ฝ่าย โดยฝ่ายหนึ่งอยู่ในสถานะ “ลูกหนี้” และอีกฝ่ายหนึ่งอยู่ในสถานะ “เจ้าหนี้” โดยมีภาระผูกพันต่อกัน ซึ่งฝ่ายลูกหนี้ต้องชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ ตามจำนวนหนี้ที่ลูกหนี้รับมาจากเจ้าหนี้ตามที่มีการตกลงกัน โดยการชำระหนี้ อาจชำระเป็นตัวเงิน ชำระด้วยทรัพย์สิน ให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งตามมูลเหตุแห่งหนี้จนหมดสิ้น ซึ่งในกรณีการเป็นหนี้ของข้าราชการ มักเกิดจากการแก้ไขปัญหาการใช้จ่ายรายจ่ายที่ไม่เพียงพอต่อการ

ดำรงชีวิต และความจำเป็นในเรื่องต่างๆ ซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องกับตัวเองหรือบุคคลในครอบครัวรวมทั้งรายจ่ายเพื่อการลงทุน รายจ่ายเพื่อให้ได้มาซึ่งสินทรัพย์ หรือสังหาริมทรัพย์ จึงต้องกู้ยืมจากแหล่งเงินกู้ต่างๆ ทั้งแหล่งเงินกู้ในระบบและแหล่งเงินกู้นอกระบบจึงทำให้เกิดภาวะหนี้ในระบบหรือหนี้นอกระบบ

ภาวะหนี้สินที่เกิดจากการลงทุน

กัญญ์สุดา นิมอนุสรณ์กุลและชัยวัฒน์ นิมอนุสรณ์กุล (2560) จากผลการแบ่งประเภทหนี้สินของบุคลากรทางการศึกษาแล้วจะพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีสัดส่วนหนี้สินทางด้านที่พักอาศัยและยานพาหนะส่วนตัว เป็นสัดส่วนที่มากที่สุด โดยเหตุผลที่บุคลากรทางการศึกษาเป็นหนี้สินส่วนมากให้เหตุผลว่าเนื่องจากมีรายได้ไม่เพียงพอมีความจำเป็นและมีความต้องการมาก ขณะที่ไม่มีเพียงบางส่วนที่มีหนี้สินเนื่องจากนำเงินไปลงทุนหารายได้เสริม ซึ่งบุคลากรกลุ่มที่เป็นหนี้เนื่องจากนำเงินไปลงทุนนั้นแสดงว่าเป็นหนี้ที่ดีเนื่องจากช่วยทำให้บุคลากรทางการศึกษามีรายได้เพิ่มขึ้นได้

ชุตินันท์ ศาตนันท์พิพัฒน์ (2559) หนี้สินที่เกิดจากการลงทุนเป็นหนี้ที่คาดหวังให้เกิดรายได้ที่เกิดขึ้นมาจากการกู้ยืมเรียกว่า หนี้สินที่ก่อให้เกิดรายได้แต่จะก่อให้เกิดรายได้หรือไม่นั้นต้องพิจารณาในระยะยาว เช่นการกู้ยืมเพื่อการลงทุนและการค้าขายซึ่งการกู้ยืมประเภทนี้ลูกหนี้ต้องเขียนแผนธุรกิจเพื่อขออนุมัติเงินกู้และยื่นหลักทรัพย์ค้ำประกันกับสถาบันการเงินซึ่งสถาบันการเงินจะพิจารณาความเป็นไปได้ว่ามีมากน้อยแค่ไหนเพราะการลงทุนไม่จำเป็นว่าต้องประสบความสำเร็จเสมอไปลูกหนี้บางรายอาจประสบภาวะขาดทุนและในที่สุดลูกหนี้เหล่านี้จะกลายเป็นหนี้เสียของสถาบันการเงินนี้

ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า หนี้สินจากการลงทุน หมายถึง การกู้หนี้ยืมสินเพื่อการลงทุนในกิจการใดกิจการหนึ่งเพื่อก่อให้เกิดรายได้และผลกำไร ไม่ว่าจะเป็นการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ การซื้อหน่วยลงทุนต่างๆ หรือการรวมลงทุนเพื่อทำการค้า นำเงินมาหมุนเวียนในกิจการ

ภาวะหนี้สินที่เกิดจากการบริโภคเกินความจำเป็น

นายชุตินันท์ ศาตนันท์พิพัฒน์ (2559) หนี้สินเพื่อการบริโภค เป็นหนี้จากภาคครัวเรือนที่กู้ยืมมาเพื่อจับจ่ายใช้สอยสำหรับชีวิตประจำวันซึ่งบางเรื่องนั้นเป็นสิ่งจำเป็นและไม่จำเป็นเรียกว่าหนี้สินที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เป็นการกู้เงินมาเพื่อการบริโภคในรูปแบบต่างๆ เช่นบัตรเครดิต บัตรเงินสด บัตรผ่อนสินค้า สินเชื่อเงินสด เงินกู้ต่างๆ ซึ่งเหล่านี้ล้วนเป็นการใช้เงินล่วงหน้าและเป็นการสร้างภาระในอนาคต

นายปรีชา วิทยาภรณ์ (2559) มูลเหตุที่ก่อให้เกิดภาวะหนี้สินด้านค่านิยมทางเศรษฐกิจมากที่สุดคือครุฑตกอยู่ในวังวนของกระแสทุนนิยมสมัยใหม่ทำให้ครุฑวิงหาคารแข่งขันรักษาหน้าตาทางด้านวัตถุ ต้องการความสะดวกในการใช้ชีวิต ฟุ้งเฟ้อ เช่น อยากมีบ้านหรู มีรถยนต์ราคาแพง โดยประเมินว่าสิ่งเหล่านี้เป็นหน้าตาของผู้คนในสังคมในปัจจุบัน ไม่ดำเนินตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงรองลงมา คือ เป็นหนี้เพราะถูกฉ้อโกงจากการลงทุนทำอาชีพเสริมหรือขาดทุน มูลเหตุที่ก่อให้เกิดภาวะหนี้สินด้านพฤติกรรม มากที่สุด คือ การกินอาหารนอกบ้าน หูหรา รองลงมา คือ นำเงินไปใช้จ่ายเกี่ยวกับอบายมุข

ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า หนี้สินที่เกิดจากการบริโภคเกินความจำเป็น หมายถึง ภาวะหนี้ที่เกิดจากการรักษาภาพลักษณ์ หรือการใช้จ่ายเพื่อตอบสนองความต้องการส่วนตัวโดยไม่คำนึงถึงผลที่ตามมาในอนาคตซึ่งเกิดจากค่านิยมหรือรสนิยมส่วนตัว รวมทั้งการทำตามกระแสสังคม เช่น การใช้สินค้าฟุ่มเฟือย ราคาแพง กลุ่มหลงใหลในอบายมุข เป็นต้น

ภาวะหนี้สินที่เกิดจากความจำเป็น

มรกต วงศ์อรินทร์ (2563) จากการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า ภาวะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า สมุทรปราการ มาจากการสร้างฐานะประกอบด้วย การซื้อสินทรัพย์ต่างๆ เช่น ที่อยู่อาศัย รถยนต์ รถจักรยานยนต์ เพื่อสร้างความมั่นคงของครอบครัว จะเห็นได้ว่าข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษานั้นมีความจำเป็นต้องใช้จ่ายด้านที่อยู่อาศัย ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ

ยานพาหนะรวมถึงค่าใช้จ่ายอื่นๆ ซึ่งพบว่าข้าราชการครูมีค่าใช้จ่ายดังกล่าวมากกว่าค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการซื้อสินค้าฟุ่มเฟือย และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ หนี้สินที่เกิดจากการใช้จ่ายครัวเรือน

ชุดิพงศ์ ศาตวรรษพิพัฒน์ (2559) หนี้สินเพื่อการบริโภคเป็นหนี้จากภาคครัวเรือนที่กู้ยืมมาเพื่อใช้จ่ายใช้สอยสำหรับชีวิตประจำวันซึ่งบางเรื่องนั้นเป็นสิ่งที่จำเป็นและไม่จำเป็นเรียกว่าหนี้สินที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เป็นการกู้เงินมาเพื่อการบริโภคในรูปแบบต่างๆ เช่นบัตรเครดิต บัตรเงินสด บัตรผ่อนสินค้า สินเชื่อเงินสด เงินกู้ต่างๆ ซึ่งเหล่านี้ล้วนเป็นการใช้เงินล่วงหน้าและเป็นการสร้างภาระในอนาคต

ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า หนี้สินที่เกิดจากความจำเป็น หมายถึง ภาวะหนี้ที่เกิดจากค่าใช้จ่ายที่มีความจำเป็นในการดำรงชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับความต้องการขั้นพื้นฐานซึ่งเกี่ยวกับอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรคและที่อยู่อาศัย ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่มีความจำเป็นและไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ รวมทั้งรายจ่ายที่เกี่ยวกับบุคคลในครอบครัว ค่าเล่าเรียนและอุปกรณ์ในการศึกษาบุตร รายจ่ายเกี่ยวกับการเดินทาง ยานพาหนะ ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเครื่องมือเครื่องใช้ภายในครัวเรือนที่ต้องมีการจ่ายผ่านบัตรเครดิต บัตรกดเงินสด สินเชื่อส่วนบุคคล บัตรผ่อนสินค้า เป็นต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปิยะวรรณ ยางคา, ธันวพร วิมลชัยฤกษ์, กุณศิริ อาษาศร (2562) ประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดมหาสารคาม ที่มี สถานภาพ แตกต่างกัน มีความ คิดเห็นด้วยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาระหนี้สิน โดยรวม แตกต่างกัน เนื่องจาก สถานภาพที่แตกต่าง ทำให้ประชาชนมีสภาพแวดล้อมที่ต่างกันจึงทำให้มีความคิดเห็นต่างกัน

ฐิติชญาณ สุรินทร (2560) ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดหนี้สินของกำลังพลประกอบด้วย 3 ปัจจัย ด้วยกัน คือ 1) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ, ระดับเงินเดือน, สถานภาพ การมีอายุยังน้อย ได้รับระดับเงินเดือนที่ไม่สูงมาก มีสวัสดิการน้อย มีภาระค่าใช้จ่ายในการครองชีพ อายุน้อยขาดความรู้ในการวางแผนค่าใช้จ่าย ขาดความยั้งคิด ส่งผลให้เกิดการใช้จ่ายเกินความจำเป็น 2) ปัจจัยพฤติกรรมและสังคม การบริโภค ค่านิยมการเข้าสังคมเพื่อนฝูง การใช้จ่ายที่เกินจำเป็น 3) ปัจจัยองค์กร การได้รับสวัสดิการที่เพียงพอ ช่วยลดค่าใช้จ่ายของกำลังพล การออกระเบียบข้อบังคับการขอกู้ยืมเงินที่ชัดเจน ช่วยลดการก่อหนี้ของกำลังพลลงได้ ซึ่งทั้ง 3 ปัจจัยมีความสัมพันธ์กันที่ส่งผลต่อการเกิดหนี้สินของกำลังพล

ปรีชา วายาภรณ์ (2559) ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของลูกหนี้ของ ธพว. สาขาพัทลุง ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิด หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของลูกหนี้ของ ธพว. สาขาพัทลุง พบว่า ปัจจัย ส่วนบุคคลทุกปัจจัย ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรสระดับการศึกษา อาชีพ อายุการทำงาน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน และจำนวนหนี้สินรวมต่อเดือนของครัวเรือน ส่งผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย กล่าวคือ ปัจจัย ส่วนบุคคลมีผลโดยตรงต่อปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบไม่ทดลอง (Non-Experimental Design) และการเก็บข้อมูลภาคสนามแบบวิจัยตัดขวาง (Cross sectional studies) โดยใช้เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือ ข้าราชการและบุคลากร สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 90 ของจำนวนบุคลากรทั้งหมด 135 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยใช้แบบสอบถามโดยแบบสอบถามได้แบ่งออกเป็น 5 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลด้านปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส ตำแหน่งงาน อายุราชการ รายได้ต่อเดือน รายจ่ายต่อเดือน มีจำนวนข้อคำถาม 8 ข้อ

ส่วนที่ 2 ประเภทและปริมาณหนี้สิน โดยแบ่งเป็น เงินกู้ในระบบและเงินกู้นอกระบบ โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบตามปริมาณหนี้สินของแต่ละประเภทที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีภาวะหนี้ มีจำนวนข้อคำถาม 2 ข้อ

ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อภาวะหนี้ เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลในการก่อให้เกิดภาวะหนี้สิน โดยแบ่งเป็นปัจจัยด้านพฤติกรรมการบริโภค ความต้องการ และค่านิยม โดยมีจำนวนข้อคำถาม 16 ข้อ โดยแบ่งระดับความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ (Rating Scale) ได้แก่ มากที่สุด = 5, มาก = 4, ปานกลาง = 3, น้อย = 2, น้อยที่สุด = 1

ส่วนที่ 4 ภาวะหนี้สินเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับลักษณะของภาวะหนี้สินที่เกิดขึ้นตามความประสงค์ ประกอบด้วย ภาวะหนี้สินที่เกิดจากการลงทุน ภาวะหนี้สินที่เกิดจากการบริโภคเกินความจำเป็น และภาวะหนี้สินที่เกิดจากความจำเป็น โดยมีจำนวนข้อคำถาม 13 ข้อ โดยแบ่งระดับความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ (Rating Scale) ได้แก่ มากที่สุด = 5, มาก = 4, ปานกลาง = 3, น้อย = 2, น้อยที่สุด = 1

ส่วนที่ 5 เป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหา มีจำนวนข้อคำถาม 1 ข้อ

ผู้วิจัยได้แบ่งความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ เพื่อใช้ในการตีความหมายของค่าเฉลี่ยที่ใช้ในการวิเคราะห์ในแบบสอบถาม ส่วนที่ 3 และส่วนที่ 4 ดังต่อไปนี้ ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.80 ระดับความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ย 1.81 - 2.60 ระดับความคิดเห็นในระดับน้อย ค่าเฉลี่ย 2.61 - 3.40 ระดับความคิดเห็นในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.41 - 4.20 ระดับความคิดเห็นในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.21 - 5.00 ระดับความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1.1 ใช้ค่าร้อยละและความถี่ในการอธิบายตัวแปรที่มีระดับการวัดเชิงกลุ่ม ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส ตำแหน่งงาน อายุราชการ รายได้ต่อเดือน รายจ่ายต่อเดือนและตัวแปรประเภทและปริมาณหนี้ ประกอบด้วย เงินกู้ในระบบและเงินกู้นอกระบบ

1.2 ใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการอธิบายตัวแปรที่มีระดับการวัดเชิงปริมาณ ได้แก่ ปัจจัยที่มีผลต่อภาวะหนี้ ประกอบด้วย ด้านพฤติกรรมการบริโภค ด้านความต้องการ ด้านค่านิยม และภาวะหนี้สิน ได้แก่ ภาวะหนี้สินที่เกิดจากการลงทุน ภาวะหนี้สินจากการบริโภคเกินความจำเป็น และภาวะหนี้สินที่เกิดจากความจำเป็น

2. สถิติเชิงอนุมานใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

2.1 ใช้สถิติ t-test ในการวิเคราะห์และทดสอบข้อมูล ภาวะหนี้สินของข้าราชการและบุคลากรสังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 โดยจำแนกตามเพศ

2.2 ใช้สถิติ One way ANOVA ในการวิเคราะห์และทดสอบข้อมูล ภาวะหนี้สินโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส ตำแหน่งงาน อายุราชการ รายได้ต่อเดือน รายจ่ายต่อเดือนและจำแนกตามประเภทและปริมาณหนี้ ได้แก่ เงินกู้ในระบบและเงินกู้นอกระบบ หากพบความแตกต่างจะทำการทดสอบเป็นรายคู่ด้วยสถิติ LSD

2.3 ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติถดถอยพหุคูณ Multiple Regression Analysis ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อภาวะหนี้สิน

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามการวิจัย เรื่อง ภาวะหนี้สินของข้าราชการและบุคลากร สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ ข้าราชการและบุคลากร สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 มีภาวะหนี้สินโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาทางด้าน พบว่า ภาวะหนี้สินที่เกิดจากการลงทุน อยู่ในระดับน้อยที่สุด ภาวะหนี้สินที่เกิดจากการบริโภคเกินความจำเป็น อยู่ในระดับน้อย และภาวะหนี้สินที่เกิดจากความจำเป็น อยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะหนี้สินของข้าราชการและบุคลากร สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส การศึกษา ตำแหน่งงาน อายุราชการ รายได้ต่อเดือน รายจ่ายต่อเดือน และจำแนกตามประเภทและปริมาณหนี้ ได้แก่ เงินกู้ในระบบ เงินกู้นอกระบบ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

2.1 ข้าราชการและบุคลากร ที่มี เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่งงาน อายุราชการ รายได้ต่อเดือน รายจ่ายต่อเดือน ต่างกัน มีภาวะหนี้สิน ไม่ต่างกัน และข้าราชการและบุคลากรฯ ที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน มีภาวะหนี้สิน ต่างกัน

2.2 ข้าราชการและบุคลากร ที่มีปริมาณหนี้ เงินกู้ในระบบ และ เงินกู้นอกระบบ ต่างกัน มีภาวะหนี้สิน ต่างกัน

3. ผลการวิเคราะห์ ปัจจัยที่มีผลต่อภาวะหนี้ของ ข้าราชการและบุคลากร สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 โดยปัจจัยด้านพฤติกรรมการบริโภคและปัจจัยด้านค่านิยม มีผลต่อภาวะหนี้สินของข้าราชการและบุคลากร สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 และปัจจัยด้านความต้องการไม่มีผลต่อ ภาวะหนี้ของข้าราชการ และบุคลากร สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15

อภิปรายผล

ผลการวิจัยภาวะหนี้สินของข้าราชการและบุคลากร สังกัด สำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 สามารถสรุปวัตถุประสงค์ ได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ ข้าราชการและบุคลากร สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 มีภาวะหนี้สินโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถสรุปได้ดังนี้

1.1 ภาวะหนี้สินที่เกิดจากการลงทุน ของข้าราชการและบุคลากรสังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 อยู่ในระดับน้อยที่สุด ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า ข้าราชการและบุคลากรฯ ส่วนใหญ่มีภาวะหนี้สินจากพฤติกรรมการบริโภค และค่านิยมส่วนตัวโดยมีการก่อหนี้เพื่อนำมาใช้จ่ายด้านความต้องการขั้นพื้นฐานตามความจำเป็นตามภาระที่ต้องรับผิดชอบ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กัญญาสุดา นิมนุสรณ์กุล และชัยวัฒน์ นิมนุสรณ์กุล (2560) จากผลการแบ่งประเภทหนี้สินของบุคลากรทางการศึกษาแล้วจะพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีสัดส่วนหนี้สินทางด้านที่พักอาศัยและยานพาหนะส่วนตัวเป็นสัดส่วนที่มากที่สุด โดยเหตุผลที่บุคลากรทางการศึกษาเป็นหนี้สินส่วนมากให้เหตุผลว่าเนื่องจากมีรายได้ไม่เพียงพอมีความจำเป็นและมีความต้องการมาก ขณะที่เพียงบางส่วนที่มีหนี้สินเนื่องจากนำเงินไปลงทุนหารายได้เสริม ซึ่งบุคลากรกลุ่มที่เป็นหนี้เนื่องจากนำเงินไปลงทุนนั้นแสดงว่าเป็นหนี้ที่ดีเนื่องจากช่วยทำให้บุคลากรทางการศึกษามีรายได้เพิ่มขึ้นได้

1.2 ภาวะหนี้สินที่เกิดจากการบริโภคเกินความจำเป็น ของข้าราชการและบุคลากร สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 อยู่ในระดับน้อย ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า ภาวะหนี้สินที่เกิดจากการบริโภคเกินความจำเป็น อยู่ในระดับน้อย เนื่องมาจากรายได้ที่มีจำกัด และส่วนใหญ่ไม่มีรายได้เสริมที่เกิดจากการลงทุนหรือรายได้เสริมจากทางอื่น นอกเหนือจากเงินเดือนและเงินตอบแทนพิเศษจากการทำงานนอกเวลาราชการ รวมทั้งมีภาระที่ยังต้องรับผิดชอบด้านครอบครัวหรือภาระด้านการศึกษา จึงทำให้ไม่สามารถก่อหนี้จากการนำเงินไปใช้จ่ายเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองหรือใช้จ่ายในส่วนที่เกินความจำเป็น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มรกต วงศ์อรินทร์ (2563) จากการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า ภาวะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า สมุทรปราการ มาจากการสร้างฐานะประกอบการด้วยการซื้อสินทรัพย์ต่างๆ เช่น ที่อยู่อาศัย รถยนต์ รถจักรยานยนต์ เพื่อสร้างความมั่นคงของครอบครัว มากกว่าค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการซื้อ สินค้าฟุ่มเฟือยและค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ หนี้สินที่เกิดจากการใช้จ่ายครัวเรือน

1.3 ภาวะหนี้สินที่เกิดจากความจำเป็น ของข้าราชการและบุคลากร สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า เนื่องจากข้าราชการและบุคลากร โดยส่วนใหญ่ มีเพียงรายได้จากเงินเดือนและเงินตอบแทนพิเศษจากการทำงานนอกเวลาราชการ จึงเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้เกิดภาวะหนี้สิน โดยหนี้สินส่วนใหญ่ของข้าราชการและบุคลากร สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 เกิดจากความจำเป็นและความต้องการขั้นพื้นฐาน โดยเป็นความต้องการด้านที่อยู่อาศัย ค่ารักษาพยาบาล การศึกษาของคนในครอบครัว ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเดินทางหรือยานพาหนะ การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพ รวมทั้งรายจ่ายรายวันเพื่อการดำรงชีพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มรกต วงศ์อรินทร์ (2563) จากการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า ภาวะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า สมุทรปราการ มาจากการสร้างฐานะประกอบการด้วยการซื้อสินทรัพย์ต่างๆ เช่น ที่อยู่ อาศัย รถยนต์ รถจักรยานยนต์ เพื่อสร้างความมั่นคงของครอบครัว จะเห็นได้ว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษานั้นมีความจำเป็นต้องใช้จ่ายด้านที่อยู่อาศัย ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะรวมถึงค่าใช้จ่ายอื่นๆ เช่น ค่ารักษาพยาบาล การศึกษาต่อของตนเอง

2. ผลการวิจัยภาวะหนี้สินของข้าราชการและบุคลากร สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

2.1 ข้าราชการและบุคลากร สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 ที่มี เพศ ต่างกัน มีภาวะหนี้สินโดยรวม ไม่ต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า เนื่องจากเพศชายและเพศหญิง มีพฤติกรรมการบริโภค ความต้องการ และค่านิยมที่แตกต่างกันทำให้เกิดความแตกต่างกันในด้านของรายจ่าย แต่มีรายได้ในลักษณะเดียวกันคือเงินเดือนและเงินตอบแทนพิเศษนอกเวลาราชการ เพศชายและเพศหญิง จึงสามารถมีภาวะหนี้ที่เกิดขึ้นได้ในหลายลักษณะ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปรีชา วายาภรณ์ (2559) ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ลูกหนี้ของ ธพว. สาขาพัทลุง พบว่า ปัจจัย ส่วนบุคคลทุกปัจจัย ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรสระดับการศึกษา อาชีพ อายุการทำงาน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน และจำนวนหนี้สินรวมต่อเดือนของครัวเรือน ส่งผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย กล่าวคือ ปัจจัย ส่วนบุคคลมีผลโดยตรงต่อปัจจัยที่มี ผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้

2.2 ข้าราชการและบุคลากร สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 ที่มีอายุ ต่างกัน มีภาวะหนี้สินโดยรวม ไม่ต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า ข้าราชการและบุคลากรฯ ที่มีช่วงอายุต่างกัน ยังคงมีพฤติกรรมการบริโภค ความต้องการ และค่านิยม ในสิ่งที่จำเป็นและไม่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และสามารถมีภาวะหนี้ที่เกิดขึ้นได้ในหลายลักษณะ แตกต่างกันไปแล้วแต่ช่วงอายุ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปิยะวรรณ

ยางคา, ธันวาท วิมลชัยฤกษ์ และกฤษณา อาษาคร (2562) ประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดมหาสารคาม ที่มี อายุ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะหนี้สิน โดยรวมแตกต่างกัน เนื่องจาก อายุ แตกต่างกัน จะมีความคิด ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากประชาชนถึงแม้จะมีอายุต่างกัน แต่บางคนยังติดการบริโภคนิยมเช่น ต้องการสร้างบ้านใหญ่โตเพื่ออวด ต้องการมีรถไว้ประดับบารมี

2.3 ข้าราชการและบุคลากร สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 ที่มี ระดับการศึกษา ต่างกัน มีภาวะหนี้สินโดยรวม ไม่ต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า ภาวะหนี้สินของข้าราชการและบุคลากรฯ ที่มีระดับการศึกษาเพิ่มมากขึ้น ต่างมีความคิดและมุมมองต่างกัน ทำให้การตัดสินใจในการใช้จ่ายแตกต่างกัน ซึ่งคนที่มีความรู้มากขึ้นอาจจะมีความต้องการยอมรับของคนในสังคมจึงต้องมีการใช้สินค้าที่สร้างฐานะทางสังคม จึงสามารถมีภาวะหนี้ที่เกิดขึ้นได้ในหลายลักษณะ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปรีชา วิยาภรณ์ (2559) ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ลูกหนี้ของ ธพว. สาขาพัทลุง พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลทุกปัจจัย ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ อายุการทำงาน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนและจำนวนหนี้สินรวมต่อเดือนของครัวเรือน ส่งผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย กล่าวคือ ปัจจัย ส่วนบุคคลมีผลโดยตรงต่อปัจจัยที่มี ผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้

2.4 ข้าราชการและบุคลากร สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 ที่มีตำแหน่งงานต่างกัน มีภาวะหนี้สินโดยรวม ไม่ต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า ภาวะหนี้สินของข้าราชการและบุคลากรฯ ที่มีตำแหน่งงานในระดับต่างๆ มีความต้องการเป็นที่ยอมรับของสังคมเมื่อมีระดับหรือตำแหน่งงานที่สูงขึ้น โดยการสร้างภาพลักษณ์ในหลายลักษณะและการสร้างภาพลักษณ์นั้นอาจจะทำให้เกิดภาวะหนี้ที่เกิดขึ้นได้ในหลายลักษณะและจำนวนหนี้ที่แตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับผลตอบแทนของแต่ละตำแหน่งงาน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วนิดา วิศิษฐ์วราร (2556) ประเภทข้าราชการ กับภาวะหนี้สินของข้าราชการ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 โดยข้าราชการประเภทอำนวยการมีส่วนในการเป็นหนี้มากกว่าข้าราชการประเภทวิชาการ ดังเห็นได้จากข้าราชการประเภทอำนวยการมีส่วนการเป็นหนี้ถึงร้อยละ 93.9 ในขณะที่ข้าราชการประเภทวิชาการมีส่วนการเป็นหนี้ที่ร้อยละ 85.7

2.5 ข้าราชการและบุคลากร สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 ที่มี อายุราชการ ต่างกัน มีภาวะหนี้สินโดยรวม ไม่ต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า อายุราชการ ของข้าราชการและบุคลากรฯ แต่ละช่วงอายุ ยังคงมีการบริโภคนิยมที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งเมื่อมีอายุราชการเพิ่มขึ้นย่อมมีฐานเงินเดือนที่เพิ่มมากขึ้นและเพื่อต้องการสนองความต้องการของตนเองที่ไม่มีที่สิ้นสุด จึงต้องแสวงหาหนทางเพื่อให้ได้สิ่งนั้นมา และเมื่อปัจจัยด้านรายได้ไม่อำนวยต่อการแสวงหา จึงมีภาวะหนี้ที่เกิดขึ้นได้ในหลายลักษณะ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วนิดา วิศิษฐ์วราร (2556) อายุราชการ กับ ภาวะหนี้สินของข้าราชการ ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ จากข้อมูล พบว่า ข้าราชการที่มีอายุราชการระหว่าง 16 – 25 ปี มีสัดส่วนการเป็นหนี้สูงสุดที่ร้อยละ 94.4 รองลงมา คือ ข้าราชการที่มีอายุราชการระหว่าง 6 – 15 ปี และ ข้าราชการที่มีอายุราชการตั้งแต่ 26 ปี ขึ้นไป มีสัดส่วนการเป็นหนี้ที่ร้อยละ 90.4 และ 89.1 ตามลำดับ โดย ข้าราชการที่มีอายุราชการไม่เกิน 5 ปี มีสัดส่วนการเป็นหนี้ต่ำสุดที่ร้อยละ 86.6

2.6 ข้าราชการและบุคลากร สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 ที่มี รายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีภาวะหนี้สินโดยรวม ไม่ต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า รายได้ต่อเดือนมีส่วนสำคัญในการก่อให้เกิดภาวะหนี้สินของข้าราชการและบุคลากร สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 เนื่องจากเมื่อมีรายได้ที่ไม่พอกับรายจ่าย และไม่มีรายได้เสริมจากแหล่งรายได้อื่น จะทำให้เกิดการก่อหนี้มากขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วนิดา วิศิษฐ์วราร (2556) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน กับ ภาวะหนี้สินของข้าราชการไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ จากข้อมูล พบว่า ข้าราชการที่มีรายได้เฉลี่ย

ต่อเดือนไม่เกิน 16,000 บาท มีสัดส่วนการเป็นหนี้สูงสุดที่ ร้อยละ 91.4 รองลงมา คือ ข้าราชการที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนตั้งแต่ 33,000 บาท ขึ้นไปและข้าราชการที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 23,001 – 32,999 บาท มีสัดส่วนการเป็นหนี้ที่ร้อยละ 91.1 และ 89.0 ตามลำดับ โดยข้าราชการที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 16,001 – 22,999 บาท มีสัดส่วนการเป็นหนี้ต่ำสุดที่ร้อยละ 88.5

2.7 ข้าราชการและบุคลากร สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 ที่มี รายจ่ายต่อเดือน ต่างกัน มีภาวะหนี้สินโดยรวม ไม่ต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า รายจ่ายต่อเดือนมีส่วนสำคัญในการก่อให้เกิดภาวะหนี้สินของข้าราชการและบุคลากร สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 เนื่องจากเมื่อมีรายจ่ายทั้งที่จำเป็นโดยหลีกเลี่ยงไม่ได้ และมีรายจ่ายที่เกินความจำเป็นต่อเดือนสูง ซึ่งไม่สัมพันธ์กับรายได้ และไม่มีรายได้เสริมจากแหล่งรายได้อื่น จะทำให้เกิดการก่อหนี้มากขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วนิตา วิเศษภูวรากร (2556) ค่าใช้จ่ายครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือนกับภาระหนี้สินของข้าราชการ ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ จากข้อมูล พบว่า ข้าราชการที่มีค่าใช้จ่ายครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือนตั้งแต่ 35,001 บาท มีสัดส่วนการเป็นหนี้สูงสุดที่ร้อยละ 94.5 รองลงมา คือ ข้าราชการที่มีค่าใช้จ่ายครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 15,001 – 25,000 บาท และข้าราชการที่มีค่าใช้จ่ายครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 15,000 บาท มีสัดส่วนการเป็นหนี้ที่ร้อยละ 94.0 และ 93.3 ตามลำดับ โดยข้าราชการที่มีค่าใช้จ่ายครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 25,001 – 35,000 บาท มีสัดส่วนการเป็นหนี้ต่ำสุดที่ร้อยละ 85.4

2.8 ข้าราชการและบุคลากร สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 ที่มีสถานภาพการสมรส ต่างกัน มีภาวะหนี้สินโดยรวม ต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า สถานภาพการสมรส เกี่ยวข้องกับสมาชิกภายในครอบครัว ซึ่งมีจำนวนแตกต่างกัน ทำให้พฤติกรรมการบริโภค ความต้องการ ค่านิยม จึงมีความแตกต่างกัน ดังนั้น เมื่อมีจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นจึงมีรายจ่ายเพิ่มขึ้น และเมื่อรายได้ไม่พอกับรายจ่าย ย่อมต้องก่อให้เกิดหนี้ สอดคล้องผลงานวิจัยของ ปิยวรรณ ยางคา, ธันวพร วิมลชัยฤกษ์ และกฤษณา อาษาคร (2562) ประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดมหาสารคาม ที่มี สถานภาพ แตกต่างกัน มีความ คิดเห็นด้วยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาระหนี้สิน โดยรวม แตกต่างกัน เนื่องจาก สถานภาพที่แตกต่าง ทำให้ประชาชนมีสภาพแวดล้อมที่ต่างกันจึงทำให้มีความคิดเห็นต่างกัน

3. ผลการวิจัย ภาวะหนี้สินของข้าราชการและบุคลากร สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 โดยจำแนกตามประเภทและปริมาณหนี้

3.1 ข้าราชการและบุคลากร สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 ที่มีเงินกู้ในระบบ ต่างกัน มีภาวะหนี้สินโดยรวม ต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า การเกิดภาวะหนี้สิน ของข้าราชการและบุคลากร สังกัด สำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 ย่อมมีวัตถุประสงค์แตกต่างกันไป ทั้งที่จำเป็นและไม่จำเป็น โดยเป็นภาระหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ซึ่งอาจเกิดจากปัจจัยด้าน พฤติกรรมการบริโภค ความต้องการ และค่านิยม ของแต่ละบุคคล ดังนั้น สถาบันการเงิน หรือสหกรณ์ออมทรัพย์จึงเป็นแหล่งเงินกู้ในระบบให้กับ ข้าราชการและบุคลากร สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ นายชุตินันท์ ศาตนันท์พิพัฒน์ (2559) หนี้สินเพื่อการบริโภค เป็นหนี้จากภาคครัวเรือนที่กู้ยืมมาเพื่อใช้จ่ายใช้สอยสำหรับชีวิตประจำวันซึ่งบางเรื่องนั้นเป็นสิ่งที่จำเป็นและไม่จำเป็นเรียกว่าหนี้สินที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เป็นการกู้เงินมาเพื่อการบริโภคในรูปแบบต่างๆ เช่นบัตรเครดิต บัตรเงินสดบัตรผ่อนสินค้าสินเชื่อเงินสด และเงินกู้ต่างๆ ซึ่งเหล่านี้ล้วนเป็นการใช้เงินล่วงหน้าและเป็นการสร้างภาระในอนาคต

3.2 ข้าราชการและบุคลากร สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 ที่มี เงินกู้นอกระบบ ต่างกัน มีภาวะหนี้สินโดยรวม ต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า มูลเหตุของภาวะหนี้สินนอกระบบของข้าราชการและบุคลากรของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 มาจากภาระหนี้ที่เกิดจากการลงทุน การบริโภคเกินความจำเป็น หรือภาระหนี้ที่เกิดจากความจำเป็นโดยหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งไม่สามารถหาแหล่งเงินกู้

ในระบบได้ โดยอาจเป็นการหยิบบีบจาก คนในครอบครัว หรือเพื่อนร่วมงาน ซึ่งอาจจะมีจำนวนเงินที่ไม่มาก และหากเป็นกรณีที่มีความต้องการกู้ยืมเป็นจำนวนมากอาจต้องมีการจำนำทรัพย์สิน หรือจำนอง อสังหาริมทรัพย์ กับนายทุนเงินกู้ที่ไม่มีกฎหมายรับรอง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สถาบันวิจัยสังคม จุฬาฯ, 2557 อ่างใน รุ่งฤดี บุญศรี และอัครวิณ ปสุธรรม (2563) จากการศึกษาพบว่าสาเหตุของการเป็นหนี้ นอกเหนือจากที่กล่าวมาคือค่าใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภคส่วนตัว หมายความว่ากลุ่มคนที่เป็นหนี้ในระบบเกิด จากค่าใช้จ่ายส่วนตัวที่สูงกว่ารายรับ โดยเป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดจากอุปนิสัยส่วนตัวของบุคคลหรือนิยมหรือความ นิยมของบุคคล ซึ่งสาเหตุเหล่านั้นมาจากสภาพแวดล้อม สภาพสังคม รวมไปถึงลักษณะการดำเนินชีวิตประจำวัน และกลุ่มอาชีพที่เป็นหนี้ในระบบสูงสุด คือ พนักงานหน่วยงานราชการ หมายถึงกลุ่มอาชีพ ลูกจ้างประจำ, ลูกจ้างชั่วคราว ทั้งหน่วยงานราชการและหน่วยงานรัฐวิสาหกิจโดยสรุป หนี้ในระบบ หมายถึงการกู้ยืมทั้งในรูปของตัวเงินและสิ่งของที่อยู่นอกระบบสถาบันการเงินไม่ได้อยู่ ภายใต้การกำกับดูแล ของธนาคารแห่งประเทศไทยและกระทรวงการคลังโดยการกู้ยืมไม่ได้ให้ความสำคัญกับหลักฐานการกู้ยืมเงิน และมีอัตราดอกเบี้ยที่สูงเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด

4. ผลการวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อภาวะหนี้ของข้าราชการและบุคลากร สำนักงานสรรพากรพื้นที่ กรุงเทพมหานคร 15 โดยจำแนกตาม พฤติกรรมการบริโภค ความต้องการ และค่านิยม สามารถสรุปได้ดังนี้

4.1 ปัจจัยด้านพฤติกรรมการบริโภค ที่มีผลต่อภาวะหนี้ของข้าราชการและบุคลากร สังกัด สำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า ข้าราชการและบุคลากรฯ มีพฤติกรรมการบริโภคที่แตกต่างกัน ซึ่งโดยส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการบริโภค สินค้าหรือบริการที่มีความจำเป็น โดยไม่ เกิดภาวะหนี้สิน แต่มีข้าราชการและบุคลากรฯ บางส่วน มีภาวะหนี้ที่เกิดจากพฤติกรรมการซื้อหรือการจ่าย เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งของหรือการบริการเพื่อตอบสนองรสนิยมของตนเอง และรายจ่ายที่เกินความจำเป็นในการ ดำรงชีพรวมทั้งรายจ่ายที่เกี่ยวข้องกับอบายมุขต่างๆ เช่น หวยใต้ดิน การดื่มสุรา การพนัน เป็นต้น โดยการ ใช้บัตรเครดิตหรือสินเชื่อส่วนบุคคล สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พิชญ์สินี วงษ์กาวิณ (2560) ด้าน พฤติกรรม โดยรวมก่อให้เกิดภาวะหนี้สินอยู่ในระดับน้อย ซึ่งข้าราชการตำรวจมีพฤติกรรมการสังสรรค์กับ เพื่อนฝูงช่วยให้คลายเครียดจากปัญหาที่ประสบ ซื้อสินค้าด้วยระบบเงินผ่อนเสมอ การซื้อสินค้าแบบผ่อน ข้าราชการรายการส่งเสริมการขายที่น่าสนใจ มีการเสี่ยงโชคการพนันทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น ส่งผลให้เกิด พฤติกรรมการใช้เงินเกินจากรายรับของตนเอง จึงก่อให้เกิดภาวะหนี้สินของข้าราชการตำรวจขึ้น

4.2 ปัจจัยด้านความต้องการ ที่มีผลต่อภาวะหนี้ของข้าราชการและบุคลากร สังกัดสำนักงานสรรพากร พื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า ข้าราชการและบุคลากรฯ โดยส่วนใหญ่เกิดภาวะหนี้สินที่เกิด จากปัจจัยด้านความต้องการ ขั้นพื้นฐาน ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ที่พักอาศัย โดยเฉพาะที่อยู่ อาศัยและยานพาหนะ ซึ่งมีภาวะหนี้ที่ต้องผ่อนชำระกับสถาบันการเงินในระยะยาว รวมทั้งความต้องการด้าน สุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีการทำประกันชีวิต ย้ายที่อยู่อาศัยที่มีสภาพแวดล้อม และการดูแลรักษาความ ปลอดภัยที่ดีและความต้องการทางสังคม ขณะที่รายได้ไม่พอกับรายจ่าย สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พิชญ์สินี วงษ์กาวิณ (2560) ด้านความต้องการ ซึ่งข้าราชการตำรวจต้องการมีบ้านพักอาศัยเป็นของตนเอง จำเป็นที่ต้อง ใช้ยานพาหนะในการประกอบอาชีพ ต้องการมีสิ่งอำนวยความสะดวกในครอบครัว ต้องการศึกษาต่อในระดับที่ สูงขึ้นเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพ แสดงให้เห็นว่าสิ่งต่างๆ เหล่านี้ มีความจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน ของข้าราชการตำรวจ จึงส่งผลให้รายได้จากเงินเดือนไม่เพียงพอที่จะนำไปซื้อสิ่งต่างๆ เหล่านี้ได้ครบถ้วน จึง ก่อให้เกิดภาวะหนี้สินของข้าราชการตำรวจขึ้น

4.3 ปัจจัยด้านค่านิยม ที่มีผลต่อภาวะหนี้ของข้าราชการและบุคลากร สังกัดสำนักงานสรรพากร พื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า ข้าราชการและบุคลากร โดยส่วนใหญ่มีความภาคภูมิใจใน อาชีพข้าราชการ เนื่องด้วยอาชีพข้าราชการเป็นที่ยอมรับของคนในสังคม แต่มีข้าราชการบางส่วนยังคงมีการ

สร้างการยอมรับด้วยฐานะทางการเงินหรือการใช้สิ่งของที่มีราคา หูหระ รวมทั้งยังมีค่านิยมทางสังคมหรือวัฒนธรรมเพื่อการยอมรับ เช่น การเป็นเจ้าของภาพในการจัดเลี้ยงสังสรรค์และค่านิยมจากพื้นฐานแห่งการประพฤติปฏิบัติของบุคคล เช่น การทำบุญเลี้ยงพระขึ้นบ้านใหม่ การมอบของขวัญให้แก่ผู้ใหญ่ที่นับถือ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ มรกต วงศ์อรินทร์ (2563) จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับค่านิยม ผู้วิจัยได้สรุปว่าทฤษฎีเกี่ยวกับค่านิยมมีความเกี่ยวข้องกับภาวะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีความเกี่ยวข้องกัน เพราะค่านิยมเป็นความเชื่ออย่างหนึ่ง เกิดขึ้นเพราะความต้องการโดยธรรมชาติของมนุษย์จากการเรียนรู้ แล้วกลายเป็นค่านิยมที่ก่อตัวและฝังรากลึก นานเข้าก็จะมีอิทธิพลต่อทัศนคติและพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออก ค่านิยมจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมทางสังคมและวิถีชีวิตต่างๆของบุคคลในสังคม อาชีพครูมีความเกี่ยวข้องกับชุมชนและสังคมโดยตรงส่งผลให้ครูต้องทำตนให้เป็นที่ยอมรับของคนในสังคม เมื่อครูมีค่านิยมเช่นไร ก็แสดงพฤติกรรมออกมาเช่นนั้น

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิจัยภาวะหนี้สินของข้าราชการและบุคลากร สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 ผู้ศึกษาวิจัยขอให้ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาหนี้สิน ดังนี้

1. ด้านปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งจากการศึกษา พบว่า ข้าราชการและบุคลากรซึ่งมี เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน อายุราชการ รายได้ต่อเดือน รายจ่ายต่อเดือน ต่างกัน มีภาวะหนี้สินไม่ต่างกัน และมีปริมาณหนี้จากเงินกู้ในระบบและเงินกู้นอกระบบ ต่างกัน ดังนั้นจึงหมายความว่า ข้าราชการและบุคลากร สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 สามารถมีภาวะหนี้สินได้จากปัจจัยด้านพฤติกรรมการบริโภค ด้านความต้องการและด้านค่านิยม ซึ่งโดยส่วนใหญ่มีภาวะหนี้สินที่เกิดจากความต้องการขั้นพื้นฐานในการดำรงชีพ เป็นภาวะหนี้ที่เกิดจากความจำเป็น และเป็นหนี้สินที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้

2. ด้านพฤติกรรมการบริโภค ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีผลต่อภาวะหนี้สิน ซึ่งข้าราชการและบุคลากร สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 ควรมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภค เนื่องจากมีข้าราชการและบุคลากรบางส่วนมีพฤติกรรมการบริโภคที่ไม่สอดคล้องกับรายได้ มีรายจ่ายที่เป็นภาระในอนาคต โดยเกิดจากการใช้บัตรเครดิต สินเชื่อส่วนบุคคล เป็นต้น ทำให้เกิดภาวะหนี้สินที่เกิดจากการบริโภคเกินความจำเป็น

3. ด้านความต้องการ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อภาวะหนี้สินที่เกิดจากความจำเป็น โดยข้าราชการและบุคลากร ส่วนใหญ่มีความต้องการขั้นพื้นฐานได้แก่ ภาระหนี้ที่เกิดจากการผ่อนชำระค่าบ้าน พักอาศัย และยานพาหนะชนิดต่างๆ กับสถาบันการเงิน รวมทั้งค่าเล่าเรียนของสมาชิกภายในครอบครัวด้วยนั้น เมื่อมีภาวะหนี้สินที่เกิดจากความจำเป็นและไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ข้าราชการและบุคลากรควรมีการบริการจัดการภาวะหนี้ที่มีอยู่ให้พอดีหรือต่ำกว่ารายได้ เพื่อไม่ให้เกิดสถานการณ์ที่อาจเกิดภาวะหนี้จากรายได้ไม่พอกับรายจ่าย

4. ด้านค่านิยม เป็นปัจจัยที่มีผลต่อภาวะหนี้สินที่เกิดจากการบริโภคเกินความจำเป็น โดยข้าราชการและบุคลากร สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 มีค่านิยมที่แตกต่างกัน ซึ่งมีส่วนมีค่านิยมด้านวัฒนธรรมที่มีการปฏิบัติต่อกันมา เช่น การให้ของกำนัล หรือของขวัญแก่ ผู้ใหญ่หรือผู้บังคับบัญชาในหน่วยงาน เป็นต้น หรือมีค่านิยมในส่วนของการสร้างภาพลักษณ์เพื่อการยอมรับของบุคลากรในองค์กร ด้วยการใช้สินค้าที่มีราคาแพง หูหระ ซึ่งค่านิยมเหล่านี้เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดภาวะหนี้ ดังนั้นเพื่อเป็นการลดภาวะหนี้สินข้าราชการและบุคลากร สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 ควรปรับเปลี่ยนค่านิยมต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับรายได้และวัฒนธรรมที่ควรปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นเพียงการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างของข้าราชการและบุคลากรในสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 ซึ่งมีจำนวนจำกัด จึงอาจทำให้ได้ข้อมูลที่ไม่ครบถ้วน ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการขยายกลุ่มตัวอย่างให้มากขึ้นเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยการเกิดภาวะหนี้ที่มากขึ้น
2. ควรเพิ่มตัวแปรด้านผลกระทบจากการเกิดภาวะหนี้สิน เช่น ผลกระทบทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และเศรษฐกิจ เพื่อให้ทราบถึงผลกระทบอาจเกิดขึ้นต่อข้าราชการและบุคลากร หลังเกิดภาวะหนี้สิน
3. การเลือกให้เครื่องมือในการเก็บข้อมูลนอกเหนือจากการใช้แบบสอบถาม ควรมีการสัมภาษณ์ และการตั้งข้อคำถามที่หลากหลายมากขึ้นเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงและหลากหลาย รวมทั้งการตั้งข้อคำถามเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาภาวะหนี้สินที่สามารถดำเนินการได้จริง

เอกสารอ้างอิง

- กัญญ์สุตา นิมนุสสรณ์กุล และชัยวัฒน์ นิมนุสสรณ์กุล. (2561). การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อสัดส่วนภาระหนี้ต่อรายได้ของบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ ด้วยวิธีการถดถอยแบบเซินเซอร์ควอนไทล์.
- ชุตติพงศ์ ศาตนันท์พิพัฒน์. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการก่อหนี้ในระบบ กรณีศึกษาบุคลากรสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี. วิชาค้นคว้าอิสระ. สาขาวิชาบริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะ สำหรับนักบริหาร. คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ฐิติชญาภรณ์ สุรินทร์. (2560). ภาวะหนี้สินและการแก้ไขปัญหาหนี้สินของกำลังพล กรมการสื่อสารทหารกองบัญชาการกองทัพไทย. วิชาค้นคว้าอิสระ. สาขาวิชาบริหารรัฐกิจ และกิจการสาธารณะสำหรับนักบริหาร. คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ปิยะวรรณ ยางคา, ธันวาท วิมลชัยฤกษ์, กุณชรีรา อาษาศรี (2562). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาระหนี้สินของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดมหาสารคาม. งานวิจัย. คณะวิทยาการจัดการ, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ปรีชา วิทยาภรณ์. (2559). กระบวนการแก้ไขปัญหาหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มรกต วงศ์อรินทร์. (2563). ภาวะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า สมุทรปราการ. วิชาค้นคว้าอิสระ. สาขาวิชาการบัญชี, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- รุ่งฤดี บุญศรี และอศวิณ ปสุธรรม. (2563). ศึกษาสาเหตุการเกิดหนี้ในระบบของกลุ่มคนฐานราก กรณีศึกษาหนี้ในระบบธนาคารออมสินสาขาสงขลา. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- วนิดา วิศิษฐ์วราร. (2556). ภาระหนี้สินของข้าราชการหลังนโยบายเงินเดือน พ.ศ. 2556 : กรณีศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – เมษายน 2558.
- วันชพร จามิต และบุญภา ปันทุรอำพร (2563) ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาระหนี้สินครัวเรือนเพิ่มขึ้นจากสถานการณ์โควิด-19 ของประชาชนในกรุงเทพมหานคร. วิชาค้นคว้าอิสระ. สาขาวิชาการเงิน. คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.